

Vergaderjaar 2006–2007

30 800 VIII

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2007

Nr. 81

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 december 2006

Op 25 oktober 2006 heb ik de Kamer het jaarverslag 2005 van de Erfgoedinspectie toegezonden. (Kamerstuk 30 800 VIII, nr. 52) Hierbij bied ik u mijn toen toegezegde beleidsreactie aan.

Algemeen

De Erfgoedinspectie is officieel op 1 november 2005 ontstaan uit een samenvoeging van de Rijksinspectie voor de Archeologie, de Rijksarchiefinspectie, de Inspectie Cultuurbezit en de Rijksinspectie Monumentenzorg. Met de fusie van de bestaande cultuurinspecties is het toezicht sterker gepositioneerd als onderdeel van kwaliteitsborging in de verschillende erfgoedsectoren. Ik hecht dan ook aan een goed functionerend toezichtstelsel als van wezenlijk belang voor het behoud van het culturele erfgoed.

De verslaglegging van de werkzaamheden en bevindingen van de Erfgoedinspectie over 2005 is opgedeeld in een algemeen deel en vier afzonderlijke verantwoordingen, verschillend van omvang, per sector. Het volgende jaarverslag van de Erfgoedinspectie zal verder geïntegreerd worden en voorzien van een beleidsreactie uiterlijk 1 september 2007 aan de Kamer worden aangeboden.

In deze brief ga ik in op wat de Erfgoedinspectie voor de sectoren archeologie en collecties naar voren brengt. Mijn reactie op het jaarlijks verslag over het toezicht van de Erfgoedinspectie, sector archieven, heeft u al ontvangen (30 800 VIII, nr. 57). Wat betreft de sector monumenten ben ik verheugd dat de inspectie monumentenzorg – per 1 februari 2005 in volledige omvang van start gegaan – van de grond is gekomen. In het eerste jaar heeft de inspectie hard gewerkt aan protocollen en zijn verschillende pilots uitgevoerd. Met belangstelling kijk ik uit naar de komende analyses van het kwaliteitssysteem van de monumentenzorg.

Archeologie

Het rapport van de Erfgoedinspectie, sector archeologie maakt duidelijk dat de archeologie in een overgangsfase zit zolang de nieuwe wet op de archeologische monumentenzorg nog niet is vastgesteld.

De inspectie bepleit een spoedige beëindiging van het vigerende interim-beleid ten aanzien van het «toetsen» van archeologische bedrijven door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK). Als de Wet op de Archeologische Monumentenzorg in werking treedt, zal het interim-beleid, ook ten aanzien van het «toetsen» van archeologische bedrijven door het College voor de Archeologische Kwaliteit, worden beëindigd. Toelating van bedrijven tot de archeologische markt geschiedt dan door de Minister van OCW, in mandaat door de Rijksdienst voor de Archeologie, Cultuurlandschappen en Monumenten (RACM).

De inspectie bepleit een bij wet opgelegde certificering van archeologische bedrijven en als dit niet mogelijk is, een wettelijke certificering als voorwaarde bij vergunningverlening. In het ontwerpbesluit, houdende regels ter uitvoering van de Wet op de archeologische monumentenzorg, heb ik echter niet gekozen voor een wettelijk verplichte certificering, noch voor een verplichte certificering als te stellen voorwaarde bij vergunningverlening. Kwaliteitsborging van de opgravingspraktijk heb ik vormgegeven door eisen te stellen aan de organisatie en werkwijze van de potentiële vergunninghouder teneinde zo te kunnen beoordelen of aanvragers bekwaam zijn tot het doen van opgravingen. Die eisen liggen op het archeologisch-inhoudelijke, het financieel-organisatorische en het integriteitsvlak. Voor een volledig beeld hierover: met mijn brief (Kamerstuk 29 259, nr. 32) stuurde ik uw Kamer het ontwerpbesluit inclusief toelichting ter voldoening aan de in de wet voorgeschreven voorhangprocedure.

Voorts bepleit de inspectie een kritische analyse door de Directie Cultureel Erfgoed (DCE/OCW) en de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschappen en Monumenten (RACM/OCW) van wettelijke grondslag, functie, werking en verantwoordelijkheid ten aanzien van Programma's van Eisen. Op dit moment voeren de Erfgoedinspectie en de RACM onderzoek uit naar de kwaliteit van Programma's van Eisen (PvE's) bij o.a. gemeenten. Ik acht het raadzaam de uitkomsten van dat onderzoek af te wachten. Daarnaast wil ik ook bezien welke kwaliteit PvE's tot stand komt als de nieuwe wet in werking is getreden. Op basis van de dan beschikbare gegevens besluit ik of een analyse zoals voorgesteld door de Erfgoedinspectie opportuun is.

De inspectie pleit verder voor een beter functionerend ARCHIS II, het door de RACM beheerde centrale databestand ten behoeve van de archeologische monumentenzorg. De inspectie constateert een vervuiling van de databestanden van ARCHIS II. In antwoord hierop kan ik meedelen dat de RACM nu werkt aan een aanpassing van de systemen om de noodzakelijke controle-informatie te kunnen genereren. Tevens wordt vanuit de RACM voorlichting gegeven aan de gebruikers van het systeem. Overigens is het zo dat Archis niet is opgezet als controlesysteem, maar als registratiesysteem van archeologische gegevens uit Nederland.

Ook bepleit de Erfgoedinspectie een snelle totstandkoming van een werkend beroepsregister. In 2006 heb ik de Nederlandse Vereniging van Archeologen (NVvA) een subsidie toegekend om een werkend beroepsregister te realiseren.

Ten slotte constateert de inspectie dat het overgrote deel van de opgravingsrapporten (ca. 90%) waarvoor gemeentelijke archeologische

diensten verantwoordelijk zijn, niet binnen de gestelde wettelijke termijn van 2 jaar wordt aangeleverd bij de RACM. Ik deel de opvatting van de Erfgoedinspectie dat dit een zorgelijke ontwikkeling is, temeer daar de inspectie er in het recente verleden bij gemeenten op heeft aangedrongen deze vergunningsvoorwaarde na te leven. De RACM constateert dat gemeenten, vaker dan in het verleden, uitstel vragen. Gemeenten en bedrijven kunnen uitstel aanvragen en krijgen dat ook, voor zover er sprake is van overmacht. Dit betekent dat gemeenten zich meer bewust zijn van het belang van een tijdige melding. Ik vind dat echter nog onvoldoende. De RACM zal in 2007 verder overleggen met het Convent van Gemeentelijke Archeologen om af te spreken hoe de aanlevering van rapporten tijdiger kan. Als aan het eind van het volgende jaar blijkt dat er nog geen substantiële verbetering heeft plaatsgevonden, zal ik nadere stappen overwegen.

Collecties

De Erfgoedinspectie/sector collecties noemt het onbevredigend dat met een aantal musea binnen de rijksverantwoordelijkheid geen afspraken zijn gemaakt over inspectietoezicht. De inspectie inspecteert deze musea al, maar de juridische basis voor het toezicht van de inspectie op het beheer van collecties die rijkseigendom zijn of collecties waarvan de zorg aan de Staat is toevertrouwd, was tot nu toe ontoereikend. De «Regeling materieelbeheer museale voorwerpen», die per 1 april 2007 in werking treedt (Stcrt. 2006 nr. 238), biedt die juridische basis voor het inspectietoezicht. Met die regeling als uitgangspunt zullen ook met de musea waar dat nu nog niet het geval is, heldere afspraken kunnen worden gemaakt over het inspectietoezicht. Ook constateert de inspectie dat verschillende gemeenten bij de verzelfstandiging van hun museale instellingen verzuimen de toezichtstaak in te vullen. Ik juich de toenemende aandacht die verschillende overheden en museumconsulenten voor dit probleem hebben toe.

De inspectie benadrukt in het jaarverslag het belang van kwaliteitszorg in musea. Zij stelt dat er in de Nederlandse museumwereld nog weinig aan kwaliteitszorg gedaan wordt, terwijl dit een absolute voorwaarde is voor een ontwikkeling in de richting van tweedelijntoezicht. Het belang van kwaliteitszorg kan ik niet genoeg onderschrijven. De rijksgesubsidieerde musea zullen in de nieuwe subsidieperiode – na 2008 – gaan werken met een systeem van visitatie als instrument voor interne kwaliteitszorg. De Vereniging van Rijksgesubsidieerde Musea werkt momenteel in overleg met mijn departement de visitatiesystematiek voor de musea uit. In 2007 zullen de eerste visitaties uitgevoerd worden. Het nieuwe kabinet zal in de uitwerking van de museumnota «Bewaren om teweeg te brengen» nader ingaan op het visitatie-instrument.

De sector collecties schrijft ten slotte het te betreuren dat in 2005 geen bekendheid is gegeven aan het rapport *Van object naar samenhang. De instandhouding van ensembles van onroerend en roerend cultureel erfgoed*. Dit rapport is inderdaad niet actief openbaar gemaakt, maar is wel op verzoek beschikbaar. Het is aan het nieuwe kabinet om in het kader van het erfgoedselectiebeleid te besluiten hoe verder om te gaan met het rapport.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M. J. A. van der Hoeven